

26.9.2008

EM

Sverigefinländarnas delegation
c/o Sverigefinska skolan i Upplands Väsby
Hovslagaregatan 25
194 31 UPPLANDS VÄSBY
esko.melakari@zeta.telenordia.se
www.sverigefinne.nu

Till
Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

**Remissvar från Sverigefinländarnas delegation angående
Betänkandet av Public Service -utredningen Kontinuitet och förändring SOU
2008:64**

1) Sverigefinländarnas delegation

Sverigefinländarnas delegation är en paraplyorganisation för den sverigefinska nationella minoriteten. Organisationen bildades våren 2000 som resultat av Riksdagens minoritetspolitiska beslut att erkänna sverigefinnarna som en nationell minoritet och finskan som ett nationellt minoritetsspråk.

Delegationen har sedan bildandet innehaft rollen som företrädare för sverigefinnarna i kontakter med riksdag, regering, statliga myndigheter, organisationen Sveriges Kommuner och Landsting samt Europarådet. Genom sina 24 medlemsorganisationer når Delegationen ca 370 000 sverigefinnar.

2) Utgångspunkt

Sverigefinländarnas delegationen har tagit del av betänkandet "Kontinuitet och förändring" SOU 2008:74 koncentrerar sig i sitt remissvar på de delar i betänkandet som berör den nationella minoritetspolitiken och särskilt den finskspråkiga programverksamheten i public service -företagen SVT, SR och UR.

3) Allmänt

Enligt RUAB:s kartläggning från 2005 finns det i Sverige ca 460 000 personer som talar eller förstår finska eller meänkieli. Sverigefinnarna är enligt SCB:s statistik spridda över hela landet d.v.s. varje svensk kommun.

Eftersom den sverigefinska pressen är i sin linda och bara en liten del av minoritetsgruppen har tillgång till finskspråkig sverigefinsk press (tidningen Ruotsin Suomalainen som utkommer en gång i veckan har ca 10 000 prenumeranter) har den finskspråkiga public service -verksamheten en extremt viktig roll för sverigefinnarna. Av detta följer att det är av avgörande betydelse för sverigefinnarna att den finskspråkiga programverksamhetens fortsatta existens i det kommande avtalet mellan staten och public service -företagen garanteras så tydligt och entydigt som möjligt.

Trots att det i 2001 års avtal fanns tydligt formulerade minimikrav för volymen finskspråkiga sändningar skar SVT år 2002 (Betänkandet tabell 8.1) ner dessa genom

att lägga ner de finskspråkiga aktualitetsprogrammen.

Kraftiga reaktioner mot nedskärningar från minoritetsgruppen t.ex. i form av en demonstration utanför SVT:s huvudentré visar den betydelse sverigefinnar mäter den finskspråkiga programverksamheten i SR, SVT och UR.

4) Europarådets konventioner

Som resultat av riksdagens minoritetspolitiska beslut i december 1999 undertecknade och ratificerade Sverige våren 2000 den Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk och Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter. Genom detta förband sig landet att uppfylla ett antal konkreta åtaganden beträffande sändningar på nationella minoritetsspråk - i vårt fall finska - i public service -företagen. Dessa juridiskt bindande åtaganden bildar själva juridiska grunden till de synpunkter som Sverigefinländarnas delegation lämnar i sitt remissvar. Därtill har Delegationen beaktat synpunkter som kommit organisationen till känna från sverigefinnarna från olika delar av landet.

I detta sammanhang bör påpekas att Europarådet i sina rapporter till regeringen gång på gång påtalat brister i Sveriges konkreta uppfyllande av sina åtagande enligt Europarådets konventioner beträffande den finskspråkiga programverksamheten. I Europarådets rapporter riktas skarp kritik t.ex. mot nedskärningen av finskspråkiga aktualitetsprogram i SVT år 2002.

Europarådet har också i sina rapporter betonat betydelsen av inflytande för nationella minoriteter i frågor som berör dessa.

I betänkandet (Kap 8) nämns Europarådets konventioner och bl.a. FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter vilka Sverige ratificerat för sina nationella minoriteter. Det är således av vikt

- att betydelsen av Sveriges åtaganden i Europarådets konventioner tydligt markeras i regeringens kommande public service -proposition om det nya sändningstillståndet,
- att regeringen i sin proposition beaktar den kritik och de synpunkter Europarådet i ett antal rapporter riktat mot regeringen beträffande public service -företagens programverksamhet på nationella minoritetsspråk och beaktar bl.a. särskilt frågan om inflytande i detta sammanhang samt
- att den finskspråkiga programverksamheten i propositionen med utgångspunkt Sveriges åtaganden i Europarådets konventioner ges tydliga garantier.

5) Minoritetsterminologi

Eftersom den nationella minoritetspolitiken bygger på Europarådets konventioner och de facto vid sidan av integrationspolitiken är ett eget politikområde är betydelsen av tydlig terminologi i frågan av betydelse.

Alltför ofta blandas i den politiska debatten termerna "nationella minoriteter" med "etniska minoriteter" så även i betänkandet SOU 2008:64. Denna sammanblandning av terminologin försvårar diskussionen å ena sidan om de särskilda rättigheter som de nationella minoriteterna har och å den andra sidan de behov som de etniska minoriteterna har.

Som ovan nämnts finns det i betänkandet (Programmets bredd och djup samt kap 8.1) en utmärkt beskrivning om de internationella avtal som reglerar skyddet av

nationella minoriteter, värnandet av deras språk och kultur samt Sveriges ansvar för att "skydda nationella minoriteters fortlevnad" men beträffande dessa språks "särställning" är inte skrivningen tydlig nog. Därtill har man i betänkandet i flera kapitel nämnt de etniska och språkliga minoriteterna men "glömt" bort existensen av de nationella minoriteterna och deras lagstadgade särställning. Dessa brister poängteras senare i remissvaret.

Nedan (på fet stil) ett antal direkta citat ur betänkandet och delegationens kommentarer och synpunkter runt dessa.

6) Synpunkter från Sverigefinländarnas delegation till det konkreta innehållet i betänkandet

6.1 Kap. 2 (Sammanfattning, Inledning)

"Sammanfattningsvis har min ambition varit att föreslå förändringar som stärker public service -företagens självständighet och oberoende från staten samtidigt som deras effektivitet säkras."

Delegationens kommentar:

Som ovan noterats är de nationella minoriteterna/sverigefinnarna i mycket hög utsträckning beroende av public service -företagens verksamhet. Det är enligt Delegationen av ett vitalt intresse att dessa grupper i en situation med föreslagen ökad självständighet för programföretagen skyddas genom en rigorös politisk granskning av sin verksamhet genom regering och riksdag och att det i det kommande sändningstillståndet finns tydliga sanktionsmöjligheter ifall besluten i programföretagen visar sig erodera de nationella minoriteternas/sverigefinnarnas ställning i public service -företagens programverksamhet. En bättre lösning beträffande sändningar på nationella minoritetsspråk/finska skulle enligt våra tidigare erfarenheter bl.a. från 2002 (Tabell 8.1) vara att garantera volymen av och resurser för dessa sändningar med mera distinkta regler i sändningstillståndet.

6.2 Kap. 2.7 (Den digitala klyftan)

"Men klyftan (den digitala) handlar också om marginalisering som inte bara beror av faktisk tillgång till teknik."

"... För många finns det emellertid hinder för att kunna tillgodogöra sig informationen. Delvis rör det sig om fysiologiska och kognitiva funktionsnedsättningar där tillgängligheten påverkas av hur hemsidor är utformade, om hörbarhet är tillräcklig och om textning finns och är av god kvalitet. Det rör sig också om språkkunskaper."

Delegationens kommentar:

I betänkandet konstateras att utvecklingen av informationstekniken, vilket i och för sig är positivt och ska bejakas, har sina baksidor. I samhället finns de facto grupper som har svårt att tillägna sig den nya tekniken. En av dessa grupper är äldre sverigefinnar som förutom svårigheter att kunna ta del av den nya tekniken som sådan ofta i högre ålder får en sämre språkförståelse i det

inlärda språket (svenska) och kan t.o.m. tappa detta språk helt. Äldre sverigefinnar och ett antal andra motsvarande grupper är i sammanhanget dubbelt handikappade och kan lätt hamna utanför.

Det är därför av vikt att programföretagen i sin teknikutveckling inte blir fartblinda utan har även dessa målgrupper i åtanke vid övergången till den nya tekniken.

6.3 Kap. 3

“Public service är mer än bara programmen - Det är resultatet av en strävan att tjäna allmänheten utan att jaga tittarsiffror. ... Public service har ett särskilt ansvar för språkliga och etniska minoriteter, det svenska språket samt barn och unga.”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation ställer sig fullt ut bakom utredningens beskrivning och andemening att public service -företagens programverksamhet ska kännetecknas av “public service om för alla”. Av detta viktiga konstaterande framgår att public service -företagen inte enbart ska jaga lyssnar- och tittarsiffror utan att företagen har ett högre och vidare mål i sin verksamhet.

Sverigefinländarnas delegationen vill i detta sammanhang betona det faktum att denna typ av principiella utfästelser är och ska vara en garanti för att public service -företagen i motsats till de kommersiella kanalerna även framgent ska lämna utrymme till sändningar även till mindre målgrupper bland de nationella minoriteterna.

Denna utfästelse i betänkandet bör vara en av hörnstenarna för public service -företagens totala verksamhet.

Delegationen tillstyrker också skrivningen om public service - verksamhetens ansvar för språkliga och etniska minoriteter men anser att även de nationella minoriteternas särställning borde ha nämnts i detta sammanhang.

Som tidigare konstaterats är det av vikt att det i utredningar och betänkanden som berör nationella minoriteter genomgående används exakt terminologi beträffande begreppen “etniska minoriteter” kontra “nationella minoriteter” d.v.s. begrepp som omfattar två olika politikområden.

6.4 Kap. 3.2 (Utbilda och folkbilda)

“Public service bör även fortsättningsvis ha i uppdrag att folkbilda och utbilda.”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation instämmer i skrivningen. Public service -företagens utbildande och folkbildande roll ska i det kommande sändningstillståndet lyftas fram som ett av de viktiga uppdragen för public service .

6.5 Kap. 3.3 (Spegla)

“Public service ska spegla den oerhörda mångfald som finns i Sverige och som inte bara är betingad av att befolkningen är spridd över en stor yta. Det innebär exempelvis att program inte bara ska göras *för* eller *om* vissa minoriteter, som just minoriteter, utan också *med* dem som en del av Sverige. Här finns möjlighet att spegla religionsutövning och föreningsengagemang, funktionsnedsättning och ideellt arbete som en del av alla de liv som levs i landet.”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation ser positivt på dettas citat ur betänkandet och instämmer i skrivningen som på flera sätt är av central betydelse för den sverigefinnarna. Den nationella minoritetspolitiken har inte trots att det nya politikområdet utformades redan år 2000 av olika anledningar slagit igenom hos allmänheten. Genom skrivningar som ovan ges programföretagen ett tydligt uppdrag att informera samhället om det faktum att nationella minoriteter är en del av det svenska samhället och dess kultur- och språkarv. Sverigefinländarnas delegation tillstyrker skrivningen.

6.6 Kap. 3.5 (Tillgängliggöra)

“Public service har ett särskilt ansvar för att se till att människor med olika förutsättningar kan tillgängliggöra sig det rika programutbud som är resultatet av företagets verksamhet.”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation instämmer i skrivningen och betonar dess betydelse. Se punkt 6.2 i remissvaret.

6.7 Kap. 4 (Form, Inledning)

“Utvecklingen har emellertid gått mot ökad frihet för public service -företagen att på egen hand avgöra verksamhetens närmare inriktning. ...”

“... Uppdraget ska vara tydligt formulerat samtidigt som det inte ska påverka programverksamhetens inriktning i detalj. För att säkerställa att public service -företagen följer gällande lagar och villkor har riksdagen och regeringen också ett ansvar att se till att uppdraget granskas och följs upp. Det är viktigt för att bibehålla förtroendet och legitimiteten för public service.”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation finner skrivningen tillfredställande under förutsättning att uppdraget på denna punkt är så tydligt formulerat att det inte ge programföretagen möjligheter att undergräva nationella minoriteters/sverigefinnars ställning i programverksamheten.

Enligt Sverigefinländarnas delegation innebär detta att riksdagen och regeringen med utgångspunkt av gällande lagar och villkor men också av Sverige ratificerade juridiskt bindande konventioner (Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk samt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter) granskar och följer upp hur SR, SVT och UR under det föregående verksamhetsåret uppfyllt villkoren i avtalet mellan staten och programföretagen. Därtill bör Granskningsnämndens ansvarsområde vidgas så att enskilda, intresseorganisationer m.m. till nämnden under pågående verksamhetsår kan anmäla eventuella överträdelser i avtalet mellan staten och public service -företagen.

Sverigefinländarnas delegation vill med de negativa erfarenheterna om nedskärningar av volymen finskspråkiga sändningar (mot sändningstillståndet) i SVT betona betydelsen av att programföretagen i och med ökad frihet känner sitt ansvar

beträffande verksamhet på nationella minoritetsspråk för att bibehålla den sin legitimitet och sitt förtroende hos allmänheten.

6.8. Kap. 4.3.1 (Bedömning)

“Public service -uppdraget innehåller bland annat krav på en decentraliserad organisation, samverkan med kulturinstitutioner, ansvar för språkliga och etniska minoriteter, program för barn och unga och en decentraliserad nyhetsverksamhet.”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation instämmer i skrivningen **men** vill återigen påtala att de nationella minoriteterna inte nämns i sammanhanget. Som tidigare konstaterats är det enligt Delegationen av största vikt att man i denna typ av sammanhang använder exakt terminologi. I betänkandet nämns etniska minoriteter, vilket är bra och viktigt, samtidigt som de nationella minoriteterna utlämnas. Trots att dessa grupper enligt betänkandet föreslås inta särställning.

Denna typ av åsidosättande av nationella minoriteter kan t.o.m. anses vara diskriminerande och är ur alla aspekter oacceptabel. Därtill strider underlåtenheten mot riksdagens minoritetspolitiska beslut från december 1999 och Europarådets minoritetskonventioner.

6.9 Kap. 5 (Framtida finansiering)

“Det finns en rad sätt att finansiera produktion av radio och TV i allmänhetens tjänst. ...

Det är viktigt att det finns “en hög grad av acceptans hos allmänheten” för finansieringssättet,...”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation tar inte i sitt remissvar ställning till själva finansieringssättet dvs. frågan om skatte- eller avgiftsfinansiering. Däremot vill Delegationen betona betydelsen av att public service -företagen under den kommande tillståndspanoden garanteras en tillfredställande grad av finansiering som täcker minst kostnadsökningar orsakade av inflationen - vilket inte är fallet idag. En stark ekonomi för SR, SVT och UR är den bästa garantin för vidare utveckling av sändningarna på nationella minoritetsspråk/finska.

6.10 Kap. 6.2.2 (Reglering av kärnverksamheten)

“Public service -företagens kärnverksamhet ska vara att producera och sända radio och TV...”

“... Företaget får inte utan regeringens medgivande förändra sin kärnverksamhet i betydande omfattning...”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation instämmer i skrivningen ovan och de slutsatser som man bör dra av den i den kommande propositionen.

6.11 Kap. 6.3.4 (Överensstämmelser mellan public service -företagen)

“Bedömning: Överenskommelser mellan public service -företagen bör sändas till Kulturdepartementet och Granskningsnämnden innan verksamhetsåret börjar och det bör tydligt framgå vilket ansvar respektive public service -företag har och hur verksamheten ska utvecklas.”

Delegationens kommentar:

De minoritetsspråkiga sändningarna är en liten och därmed “spröd” del av public service -företagens verksamhet. Alla organisatoriska förändringar som genomförs av programföretagen och berör nationella minoriteter samt motsvarande grupper ska övervägas noggrant. Små, till synes harmlösa, förändringar av organisation eller ekonomi kan om de inte är väl genomtänkta leda till omfattande skador för verksamheten.

I detta sammanhang är det av vikt att Kulturdepartementet får i uppdrag att bedöma i vilken mån eventuella förändringar är överensstämmande med riksdagens minoritetspolitiska beslut och Europarådets minoritetskonventioner. Detta bör innebära att även företrädare för nationella minoriteter hörs i sammanhanget för att få fram deras synpunkter.

Med beaktande av ovannämnda synpunkter finner Delegationen skrivningen tillfredsställande.

6.12 Kap. 6.4 (Redovisning av hur uppdraget har fullgjorts)

“Public service -företagen ska årligen senast den 1 mars redovisa hur uppdraget har fullgjorts ...”

“... Företagens public service -redovisningar är viktiga underlag till Granskningsnämnden, regering och riksdag när det gäller hur kraven i sändningstillstånd och anslagsvillkor har uppfyllts.”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation instämmer i skrivningen och betonar betydelsen av det föreslagna redovisningsuppdraget. I och med en ökad självständighet för SR, SVT och UR är en årlig granskning av public service -företagens verksamhet en nödvändighet.

6.13 Kap. 6.5 (Uppföljning och granskning av uppdraget)

“Granskningsnämnden bör årligen i efterhand granska och bedöma om respektive public service företag har uppfyllt uppdraget. Granskningen bör göras med utgångspunkt i radio- och TV -lagen och sändningstillstånd.”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation instämmer i skrivningen och betonar härvidlag att en ökad självständighet för public service -företagen förutsätter en årlig politisk granskning av hur företagen uppfyllt sina åtaganden i förhållande till radio- och TV lagen, sändningstillståndet men även beträffande internationella konventioner.

6.14 Kap. 6.5.1 (Granskningsnämndens nuvarande uppdrag)

“Från och med 2008 ska Granskningsnämnden årligen granska helheten när det gäller public service -verksamheten... “

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation har med tillfredsställelse hälsat Granskningsnämnden rapport till Kulturdepartementet 11.6.2008. Beträffande public service -företagens programverksamhet på nationella minoritetsspråk definieras i rapporten den i viss mån diffusa termen "särställning" vilken används som utgångspunkt för sändningar på nationella minoritetsspråk i det idag gällande sändningstillståndet och vilken term föreslås gälla även i det kommande tillståndet.

Granskningsnämnden för Radio och TV konstaterar i sin rapport "Sveriges Televisions public service -redovisning 2007 Dnr:227/08-60" i frågan att

"För att bedöma om finska, samiska, meänkieli och romani chib intagit en särställning bland minoritetsspråken i programföretagens verksamhet, behöver det fastställas vad som menas med sådan ställning. Nämnden anser att följande kriterier kan ha betydelse för bedömningen. Ju fler kriterier som är uppfyllda, desto tydligare särställning.

Särställning ges genom att

- sända fler timmar än andra minoritetsspråk*
- ha särskilda sändningstider*
- ha regelbundna sändningstider*
- uppmärksamma språket och språkgruppen på andra sätt än genom radio och TV, exempelvis genom tillgänglighet och tjänster på webben eller via andra distributionskanaler*
- ha nyhetssändningar och/eller annan aktualitetsjournalistik*
- språkgruppens situation i Sverige uppmärksammas*
- ha sändningar som vänder sig till en bred publik inom språkgruppen*
- på annat sätt ge särskild uppmärksamhet, tid eller resurser*

Granskningsnämndens skrivning och kriterier för definitionen av termen "särställning" för sändningar på nationella minoritetsspråk har en central betydelse i sammanhanget. Granskningsnämndens definition är därför välkommen och stämmer väl överens med de synpunkter som Sverigefinländarnas delegation framfört i frågan.

Sverigefinländarnas delegation hemställer Kulturdepartementet beträffande den fortsatta bearbetningen av betänkandet att;

- Granskningsnämndens kriterier i regeringens proposition tas som utgångspunkt för definieringen av termen "särställning" beträffande public -service -företagens sändningar på nationella minoritetsspråk.

6.15 Kap. 7.2 (Spegling och mångfald)

"... Jag har principiella invändningar mot att detaljstyra public service -företagens verksamhet. Att använda statistiska procentregler som styrmedel ger uttryck för en misstro mot att företagen skulle kunna uppfylla sina övergripande mål utan detaljregleringar från statsmakten sida."

Delegationens kommentar:

Som tidigare konstaterats innebär det en risk för bl.a. minoritetsgrupper att släppa den form av detaljstyrning som fanns t.ex. i 2001 års sändningstillstånd. Därför vill Sverigefinländarnas delegation med eftertryck framhålla att det är av stor vikt för nationella minoritetsgrupper/sverigefinnar att en utökad självständighet för programföretagen följs av en noggrann granskning av programföretagens verksamhet.

6.16 Kap. 8.1 (Nationella minoriteter)

“I Sverige är samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar erkända som nationella minoriteter och deras språk, samiska (alla varieteter), finska, meänkieli, romani chib (alla varieteter) och jiddisch är erkända som nationella minoritetsspråk. Skyddet av nationella minoriteter, deras språk och kultur, är ett led i värnandet om de mänskliga rättigheterna som tar sin ur utgångspunkt i en rad internationella konventioner, däribland FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter. På europeisk nivå regleras minoritetspolitiken i Europarådets två konventioner, dels Ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter, dels Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Sverige har ratificerat konventionerna och därigenom på olika sätt åtagit sig ett särskilt ansvar att skydda nationella minoriteters fortlevnad.”

Delegationens kommentar:

Den utmärkta och precisa skrivningen ovan är en viktig markering om de nationella minoriteternas ställning i det svenska samhället och ska självklart bilda utgångspunkter då det gäller public service -företagens verksamhet på nationella minoritetsspråk.

Det är enligt Sverigefinländarnas delegation av vikt att skrivningen ovan genomsyrar den vidare bearbetningen av betänkandet SOU 2008:64 i Kulturdepartementet. Sverigefinländarnas delegation instämmer i skrivningen.

6.17 Kap. 8.1.1 (SR)

“SR sänder program både rikstäckande och lokalt.”...

“... Mellan åren 2001 och 2006 ökade antalet sända timmar i radio från 6 241 till 8 882 timmar. Under 2007 sändes totalt 23 850 timmar. Ökningen beror på att från och med 2007 inräknas även sändningar på Internet och via DAB.”

Delegationens kommentar:

SR Sisuradio är en egen finskspråkig kanal som sänder program på finska både rikstäckande och lokalt/regionalt. Vid sidan av finska omfattar verksamheten också sändningar på meänkieli och finlandssvenska.

SR Sisuradio ska även framgent behålla sin status som en självständig kanal inom SR.

De rikstäckande programmen sänds idag till övervägande del digitalt men med inslag av analoga “luckor”. De lokala/regionala sändningarna är huvudsakligen analoga. Som tidigare nämnt är sverigefinnarna spridda över hela landet. I avsaknad av finskspråkig press med nämnvärd volym spelar SR Sisuradio ur mediasynpunkt en viktig roll för den sverigefinska nationella minoriteten. Att de finskspråkiga

sändningarna är populära kan läsas bl.a. av RUAB:s specialrapport (2005) om sverigefinnarnas radiolyssnande.

De rikstäckande sändningarna bildar idag själva navet för SR Sisuradios verksamhet och speglar på ett utmärkt sätt samhället i stort men framför allt sverigefinnarnas vardag och den pågående minoritetspolitiska processen både inom minoritetsgruppen och i samhället i stort.

Vid sidan av rikstäckande sändningarna speglar de regionala/lokala sändningar sverigefinnarnas liv i närsamhället med en nära kontakt mellan lyssnare och redaktioner. De regionala/lokala sändningar med sin närhet till lyssnarna är mycket populära och viktiga. Att programmen sänds analogt bidrar också till att i princip alla lyssnare (även de som lever utanför Internätvärlden) har tillgång till sändningarna. Den regionala/lokala sändningsverksamheten är betydelsefull även av den anledning att den berikar den rikstäckande programverksamheten med nyhetsinslag d.v.s. "krydda" med regionala/lokala perspektiv.

Det är därför av vikt

- att de regionala/lokala redaktionerna även framgent garanteras möjligheter till fortsatt utveckling av sin uppskattade verksamhet.

Ett stort problem för den rikstäckande sändningsverksamheten har varit förhållningen med förverkligandet av digitala sändningar (läs DAB) i praktiken. Trots att det i Sverige finns ett så gott som färdigbyggt DAB-nät har frågan om det praktiska genomförandet av olika anledningar försenats.

Även om SR Sisuradios sändningar förutom radiokanal förmedlas via Internet, PODD mm., hamnar en stor del av presumtiva lyssnare vid sidan om programverksamheten. Detta p.g.a. att bland annat en stor del av de äldre lyssnarna sällan har tillgång till Internet. Utvecklingen av DAB har under den gångna tioårsperioden varit en sorglustig historia med många bakslag och besvikelser.

Radio och TV-verket har av regeringen fått i uppdrag att föreslå olika alternativ för framtida distribuering av radio- och TV-program i Sverige.

I Radio och TV-verkets rapport "Framtidens radio Dnr 578/2008" lämnas ett antal intressanta alternativ för den framtida distribueringen av bl.a. digitala sändningar.

I rapportens förord konstateras bland annat följande:

"Det finns flera olika tekniker för digitalradio, som gör att den bland annat kan sändas i digital-TV-näten, över Internet, i mobilnäten och även i FM-nätet på sikt. De flesta europeiska länder har infört eller genomför tester med olika digitala radiotekniker. Ett rikstäckande digitalt radionät i Sverige skapas snabbast, enklast och billigast i det frekvensutrymme som är avsett för digital ljudradio. Post- och telestyrelsen har haft i uppdrag av regeringen att skapa förutsättningar för digital radio i Sverige och frekvensområdet är färdigplanerat och harmoniserat med övriga Europa. Sedan 1995 har man testsänt den digitala radiotekniken Digital Audio Broadcast (DAB). I dag är stora delar av DAB-nätet utbyggt.

De största aktörerna på radioområdet anser att DAB+ är den teknik för rikstäckande digital ljudradio som i dag förefaller mest lämpad för Sverige. DAB+ är en uppgraderad version av den beprövade DAB-standarden och kan ge plats för omkring 80 rikstäckande radiokanaler i det planerade frekvensutrymmet. Liksom

DAB är DAB+ standardiserad och harmoniserad med övriga Europa. Utvecklingen i Europa är viktig att ta hänsyn till vid val av teknik. De tekniker som Sverige väljer för mediedistribution bör vara standardiserade av europeiska standardiseringsorgan och användas i frekvensutrymmen som är planerade och harmoniserade med övriga länder enligt internationella överenskommelser. En gemensam digitalradioteknik i Europa är också en förutsättning för ett rikt utbud av radiomottagare till överkomliga priser. “

Av rapporten framgår att en realistisk väg för den framtida distribueringen av radio- och TV -program är DAB+.

Sverigefinländarnas delegation hemställer därför med utgångspunkt från ovannämnd rapport

- att regeringen snarast som en del av det nya sändningstillståndet tar tag i distribueringen av radiosändningar och föreslår genomförandet av DAB+ som den framtida digitala tekniken för detta.

Med beaktande av skrivningen instämmer Sverigefinländarnas delegation i utredningens synpunkter att;

- att de finskspråkiga sändningarna inom SR även fortsättningsvis är ett prioriterat område med särställning och
- att man i sändningstillståndet med särställning avser de preciseringar av termen “särställning” i sändningstillståndet som Granskningsnämnden redovisar i sin rapport “Sveriges Televisions public service -redovisning 2007 Dnr:227/08-60” (se punkt 6.14 i Delegationens remissvar).

6.18 Kap. 8.3 (SVT och UR)

“Nationella minoriteter har i regel inga problem att ta till sig det ordinarie programutbudet utan snarare ett behov av att bibehålla och utveckla sitt språk och sin kultur.”

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation konstaterar med tillfredsställelse ovanstående ställningstagande som de facto är själva grunden för Sveriges nationella minoritetspolitik.

I Delegationen instämmer i skrivningen.

6.19 Kap. 8.3 (SVT och UR)

“Finska, samiska, meänkieli och romani chib ska fortsättningsvis inta en särställning i public service -företagens programutbud. Jag bedömer att verksamhet av, för och med nationella minoriteter även fortsättningsvis bör vara ett prioriterat område och fortsätta att utvecklas.”

Delegationens kommentar:

Precis som SR Sisuradio spelar SVT:s finskspråkiga programutbud en mycket viktig roll för sverigefinnarna. Därtill är det många svenskspråkiga som enligt publikundersökningar följer det till svenska översatta finskspråkiga utbudet.

Delegationen ser med tillfredsställelse på den positiva utvecklingen av volymen finskspråkiga sändningar under år 2008 senast genom utökning av sändningstiden för Uutiset och det faktum att volymen finskspråkiga sändningar i SVT tycks under år 2009 bli högre än någonsin tidigare.

Det av vikt att volymen finskspråkiga sändningar under hela den kommande avtalsperioden inte skärs ner utan att den positiva trenden fortsätter och att den finska redaktionen även framgent garanteras tillräckliga ekonomiska och personella resurser så att produktionen av ett kvalitativt utbud kan garanteras.

Sverigefinländarnas delegation instämmer i skrivningen ovan med tillägg

- att den finskspråkiga sändningsverksamheten inom SVT även fortsättningsvis är ett prioriterat område med särställning och
- att man med särställning i det kommande sändningstillståndet avser de preciseringar av termen "särställning" i sändningstillståndet som Granskningsnämnden redovisar i sin rapport "Sveriges Televisions public service - redovisning 2007 Dnr:227/08-60" (se punkt 6.13 i Delegationens remissvar).

6.20 Kap. 8.4 (SVT och UR)

"I förhållande till sändningar på finska, samiska och meänkieli är utbudet på romani chib mycket litet."

"... Utbudet på romani chib ska därför öka betydligt under tillståndsperioden."

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation instämmer i skrivningen.

6.21 Kap. 13.6 (Att tillgängliggöra TV, Textning och taligenkänning)

"Förslag: Alla program på svenska i SVT 1, SVT 2, Barnkanalen, Kunskapskanalen och SVT 24 som är meningsfulla att texta ska textas. Textningen ska hålla en hög kvalitet."

"... Jag anser att det är angeläget att finna en lösning på finansieringen av ett taligenkänningssystem."

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation instämmer i förslagen men utgår ifrån att förslagen till relevanta delar gäller även programutbudet på nationella minoritetsspråk/finska.

6.22 Kap. 14.3 (Att tillgängliggöra radio, DAB-nätet)

"Bedömning: FM-nätet kommer att vara i drift under lång tid."

Delegationens kommentar:

Sverigefinländarnas delegation instämmer i bedömningen att FM-nätet kommer att vara i drift under lång tid.

6.23 Kap. 14.5 (Att tillgängliggöra radio, Framtida digital distribution)

"Radio- och TV-verket har i sina rapporter följt utvecklingen av de tekniker som är

möjliga för distribution av digital radio.”

Delegationens kommentar:

Med hänvisning till punkt 6.16 i remissvaret betonar Sverigefinländarnas delegation betydelsen av att frågan om den digitala distributionen snarast klaras av. De gångna tio åren då SR sändt digitalt via DAB utan att programutbudet kunnat tas emot av alla i en radioapparat är i längden en ohållbar strategi.

I Radio- och TV -verkets rapport “Framtidens radio Dnr 578/2008” lämnas ett antal intressanta och genomförbara alternativ för den framtida distribueringen av digitala sändningar bl.a. genom DAB+.

I detta sammanhang är det av betydelse att mellan berörda intressenter komma överens om en samordnad hantering beträffande såväl enighet om teknisk standard, klara tillståndsregler och det mervärde för konsumenten som distributionen via det digitala nätet innebär.

Sverigefinländarnas delegation delar Radio- och TV -verkets bedömning i rapporten och förväntar sig

- att statsmakten och public service -företagen så snart som möjligt kan komma överens om en gemensam teknisk standard och samordning i frågan.

7. Till sist...

Sverigefinländarnas delegation ser ur minoritetspolitisk aspekt flera positiva inslag i betänkandet SOU 2008:64 och betonar vikten av att de nationella minoriteternas språk och kultur ses som en organisk del av det svenska språk- och kulturarvet samt att denna grundsyn kommer i konkret uttryck i regeringens proposition i frågan.

SVERIGEFINLÄNDARNAS DELEGATION

Markku Peura
ordförande
08-590 80 991

Esko Melakari
delegationssekreterare
08-590 32 326 alt.0708-41 39 00